

spreekt „E waren Vlaming“. Zo zei iemand ons over de pastoor van Buisscheure: „'t is e waren Vlaming, en is van Sint-Silvesters-Kapelle.“ („en“ = hij).

Verderop in Zuid-Vlaanderen noemert ze de streek om de Katsberg de „Kupe“. Zo is bv. de streek van Vleteren en Meteren „de boord van de Kupe“. Ik weet niet of dat iets te maken heeft met ons „Bachten de Kupe“. De uitdrukking heb ik in Rubroek gehoord.

Onlangs wist iemand me te vertellen dat een Rijselse meubelfabrikant die elk jaar aan de Gentse meubelbeurs deelneemt, een Nederlandssprekende Rijselaar aangeworven heeft. Die moet dan in Gent de bezoekers in hun eigen taal te woord staan, en als tolk optreden bij eventuele handelsbesprekingen met Vlaamse afnemers. Het zal wel geen alleenstaand geval zijn. M'n zelfde zegsman kende ook een hotel in Torkonje dat zich in een ruime Vlaamse en Nederlandse klienteel van vrachtrijders mag verheugen omdat de ekspluitant hun taal spreekt. Ook dat is beslist geen unicum.

C. Moeyaert

Jongeren-kontaktweken Nederland-Vlaanderen 1965.

Door de - gelukkig - sterk stijgende belangstelling voor de jongerenkontaktweken Nederland-Vlaanderen zullen dit jaar vier afzonderlijke weken moeten gehouden worden.

Hoewel elke week een eigen programma zal hebben, is het thema gemeenschappelijk gekozen: „Ontmoeting met kunst en kunstenaars“. Dit thema zal besproken worden in het terrein van de letterkunde, schilderkunst, binnenhuisinrichting, kleinkunst, film en zo meer.

Daarnaast zijn ekskursies voorzien en zal er ruim gelegenheid zijn voor sport, ontspanning en dans.

Van 25 tot 31 juli 1965 een week in Friesland (Witmarsum).

Van 1 tot 7 augustus 1965 een week bij Maastricht (Borgharen).

Van 8 tot 14 augustus een week in Dordrecht.

Van 15 tot 21 augustus een week in Breda.

Nadere inlichtingen kunnen verkregen worden bij Will Sengers, Westerweg 268, Heiloo (N.H.) en bij Jan Lehembre, Amerikalei 92, Antwerpen 1.

Dr. J. Lehembre

Werkgroep Nederland - Activiteiten 65.

Jeugdprijskamp '65.

In aansluiting met de twee vorige jaren organiseert de Werkgroep Nederland ook dit jaar opnieuw haar Jeugdprijskamp.

Zij richt zich daarbij speciaal tot alle jeugdgroeperingen of jeugdgroepen. Elke groep georganiseerde jongeren die een belangrijk initiatief neemt in verband met een kontakt tussen Noord en Zuid, kan voor subsidiëring langs deze prijskamp in aanmerking komen.

De Werkgroep Nederland laat elke groep volledig vrij in de keuze van zijn initiatief. Het moet echter in zekere mate beantwoorden aan het reglement dat zij voor deze prijskamp heeft uitgeschreven en wordt door een jury, door de Werkgroep Nederland samengesteld, beoordeeld. Door die jury wordt dan een klassering opgesteld van 10 groepen die zullen begiftigd worden met prijzen van 500 tot 3.000 BF.

Jeugdgroepen die voor een dergelijke vorm van subsidiëring van een of andere kulturele aktiviteit in samenwerking met Noord en Zuid iets zouden voelen, kunnen verdere inlichtingen verkrijgen op het sekretariaat van de Werkgroep Nederland, Hans Memlingplein 3, Brugge. Op hun vraag zal hen een eksemplaar van het reglement en een lijst van kontaktmogelijkheden in Nederland, respektievelijk Vlaanderen toegestuurd worden.

Ken Frans-Vlaanderen.

De gidsenkursus voor Frans-Vlaanderen wordt dit jaar over twee kursussen gespreid.

Een eerste beperkte kursus heeft plaats te Brugge en omvat twee weekends in februari en een later vast te stellen instruktieeis. Voortbouwend op de verwezenlijking van vorige jaren, houdt zij zich dit jaar speciaal bezig met het instuderen van een toeristische reis: Hondschote, Kwaadieper, Winoksbergen, Waten, Ekelsbeke, Kassel en enkele kleinere lokaliteiten. De beperkte kursus vraagt van de deelnemers reeds een zekere vertrouwdheid met de streek.

Een tweede kursus die doorgaat te Westouter in het Eksternest op zondagavond, maandag en dinsdag 4, 5 en 6 april is op ruimere basis opgevat. De deelnemers worden er door een reeks lessen ingewijd in de algemene situatie van Frans-Vlaanderen. Dit gebied wordt er zowel geschiedkundig als aardrijkskundig, toeristisch, kultureel als folkloristisch belicht. Alle lessen zijn zo aanschouwelijk mogelijk opgevat. Tevens is een uitstap voorzien doorheen het gebied. Verdere informatie kan eveneens op het sekretariaat van de Werkgroep Nederland verkregen worden.

J. Boey.

Over en voor Frans-Vlaanderen.

- Naar aanleiding van de zestigste verjaardag van de Frans-Vlaming J.M. Gantois, verscheen in „De Gazet van Antwerpen” van 22 juli 1964 een uitvoerig artikel over de jarige geschreven door André Demedts.
- Het oktober-nummer van „Dietsland-Europa”, jaargang 9, nummer 8-9 is een geheel aan de figuur van de Frans-Vlaming J.M. Gantois gewijd nummer. Het telt 84 bladzijden en is geïllustreerd.
- In het november-decembernummer 1964 van „West-Vlaanderen” verscheen een door Jozef Deleu geschreven artikel over het voor Frans-Vlaanderen geschreven toneelspel van Flor Barbry, leider van het „Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen”.
- Op 14 oktober 1964 hield Dr. Mr. H.P. Schaap in de foyer van Mondragon een lezing met lichtbeelden, getiteld „Den Briel”. Hierin vroeg hij grote aandacht voor o.m. het kasteel van Ekelsbeke en maakte van de gelegenheid gebruik om speciaal op de verbondenheid met Frans-Vlaanderen te wijzen.
- Onder de titel „Nederlandse prijzen voor Frans-Vlaanderen: Kulturele aktie verdient grotere steun” verscheen in de Brusselse krant „De Standaard” van 4 januari 1965 een door Jozef Deleu geschreven artikel over de toekenning van een Visser-Neerlandiaprijs aan de Frans-Vlamingen Robert Victoor, E.H. Van den Driessche en de Vlaming Luc Verbeke, sekretaris van het „Komitee voor Frans-Vlaanderen”.
- J.A. Bomans uit Heemstede (Nederland), schreef diverse artikelen en korte beschouwingen over Frans-Vlaanderen in „Sta-Vast”, maandblad van het Oud-Strijderslegioen te Den Haag. nr. 1, 1965: „Het wonder van de Franse Nederlanden - bij de zestigste verjaardag van J.M. Gantois.”; in „Kampioen” van december 1964: „Frans Lodewijckx en Frans-Vlaanderen”; in „Taptoe” van 2 januari 1965: „De Moeren van Frans-Vlaanderen”.
- Naar aanleiding van het overlijden van Dr. J.M. Ryckewaert verschenen verschillende artikelen over de verdiensten van deze eminente Frans-Vlaming, die alles heeft ondernomen om het Vlaams karakter van Steenvoorde, waar hij burgemeester was, te bestendigen. In „De Standaard”-groep verscheen een stuk van A. Demedts en in „Band”, veertiendaags blad voor de Vlamingen in Wallonië, vroeg men er ook aandacht voor.
- In het Parijse weekblad „Paris Match” verscheen een lezersbrief van „Les Amis de Tourcoing”, waarin geprotesteerd werd tegen een in dit blad verschenen artikel waarin de stichting van de stad New York werd besproken. „Les Amis de Tourcoing” stelden in hun brief dat de Turkonienaar Philippe Maton een groot aandeel heeft gehad in de stichting van de stad. Op 30 maart 1624 scheepte hij samen met dertig Vlaamse families in naar de Nieuwe Wereld. Acht families ervan vestigden zich op wat men nu Manhattan noemt. Ze kochten het eiland voor 60 florijnen van de Indianen af en doopten het „Nieuw-Vlaanderen”. Talrijke Nederlanders vestigden er zich, met het gevolg dat „Nieuw-Vlaanderen” de naam „Nieuw-Amsterdam” kreeg. In 164 maakten de Engelsen zich van „Nieuw-Amsterdam” meester en gaven het eiland een nieuwe naam: New York, ter ere van de broer van hun koning Karel II. „Les Amis de Tourcoing” verdedigden met deze argumenten het aandeel van de Vlamingen bij de tot standkoming van de wereldstad. Van Vlaamse trots in Frankrijk gesproken!
- In het te Rijsel uitgegeven Noord-Franse tijdschrift „Hommes et Terres du Nord” verschenen twee belangrijke artikelen waarin enerzijds de lokale verbondenheid van Noord-Frankrijk met West-Vlaanderen en anderzijds de invloed op de verfransing of én van het Vlaams karakter op het politieke leven in het Noorderdepartement wordt besproken. Het eerste artikel „L’agglomération Franco-Belge Menin-Halluin” verscheen in het nummer 1 van 1964 van blz. 42 tot en met blz. 54 en werd geschreven door D. Vermader. Het tweede artikel „La Gauche dans le département du Nord” verscheen in het nummer 2 van 1964 van blz. 5 tot en met blz. 34 en werd geschreven door André Legrand. Dit laatste bevat een opvallende statistiek waaruit o.m. kan afgeleid worden dat verfransing in de Westhoek gepaard gaat met onkerstering én een uitgesproken linkse politieke vooruitgang. Twee artikelen die een nieuw licht werpen op de zo komplekse toestanden in Frans-Vlaanderen.
- In het kader van het Franse Seizoen (!), dat in de afgelopen maanden in Tilburg doorging, hield dr. P.C. Paardekooper op een aantal Tilburgse middelbare scholen voordrachten over de Nederlandse kultuur in Frans-Vlaanderen: op 30 oktober aan het Sint-Teresialyceum, 6 november de Sint-Pauls-hbs., 13 november voor de afdeling Middelbaar Nijverheidsonderwijs van de r.-k. Huishoudschool „Sint-Dionysius”, 10 november Sint-Odulffuslyceum en op 11 december aan het Koninklijk Lyceum Willem-II.
- Buiten dat kader sprak hij over hetzelfde onderwerp op 3 februari 1965 voor de K.V.P.-kring „Dr. Poels”, eveneens in Tilburg.
- Kan. Jérôme Verdonck uit Boeschepe sprak op 18 maart 1965 voor de Davidsfondsafdeling van Wervik over Frans-Vlaanderen, zijn taal, zijn land en zijn mensen.
- In het septembernummer 1964 van het maandblad „Open” verscheen een stukje over Frans-Vlaanderen, gesigneerd door „abee” en waarin o.m. tegen optimistische praatjes i.v.m. de taaltoestanden in Frans-Vlaanderen werd geschreven. In het decembernummer van „Open” reageerde Dries Delrue hierop door te wijzen op de Nederlandse kursussen, speciaal op die in het „Lycée des Flandres” te Hazebroek. De redactie van „Open” verheugt zich ten slotte om deze kentering en besluit met te zeggen dat zij de aktie voor Frans-Vlaanderen niet voor verloren beschouwd en dat er dus verder dient te worden gewerkt.
- Pastoor Georges Decalf van Ekelsbeke plaatst sedert enkele maanden Vlaamse volksspreuken

in zijn parochieblad en hij verzoekt zijn lezers de beste vertaling ervoor te zoeken. Hieraan verbindt hij een prijs. Het sukses is zeer groot, wat er op wijst, aldus Pastoor Decalf, dat de belangstelling van onze mensen voor de moedertaal nog bijzonder levendig is gebleven. Een voorbeeld dat navolging verdient.

Guy Duyck, onderwijzer te Bambeke, geeft tijdens dit schooljaar Nederlandse les aan 12 leerlingen. Hij maakt hierbij dankbaar gebruik van een handrecorder en de vorderingen van zijn leerlingen zijn, aldus de leraar, bijzonder de moeite waard. Ook Jozef Tillie uit Steenvoorde beijvert zich verder intensief voor het Nederlands onderwijs. Hij geeft een eerste cursus aan 4 leerlingen en heeft 10 leerlingen voor de tweede. Kan. M. Deswarte heeft in Rijsel 4 leerlingen die Nederlands volgen en Pastoor Vandendriessche uit Abele geeft Nederlands aan 8 studenten in het Klein Seminarie te Hazebroek. Ook E.H. Etienne Deswarte verzorgt verder een cursus in Duinkerke en Hondschote en de onvermoeibare promotor van het Nederlands, Robert Victoor, geeft aan 32 leerlingen Nederlands in zijn school te Kapelle en daarnaast de officiële Nederlandse cursus in het „Lycée des Flandres” te Hazebroek.

In het kollege van Dowai wordt Nederlands gegeven door André Geldof en Zr. Dominique besteedt ook haar beste krachten aan het Nederlands onderwijs voor Frans-Vlaamse meisjes in de beroepsschool te Leisele. Er bestaat wel kans dat het aantal cursussen nog kan worden uitgebreid.

Op 26 november 1964 sprak André Demedts over Frans-Vlaanderen voor de afdeling Aalter van het Davidsfonds.

In „Antenne”, nummer 2 van 1964-65, leerlingenblad van het Sint-Jozefskollege te Izegem, verscheen een door C. Moeyaert, K.D. en J.N. afgenomen interview van J.M. Gantois naar aanleiding van zijn zestigste verjaardag.

Het „Volkstoneel voor Frans-Vlaanderen” uit Westouter (West-Vl.) speelde tijdens de voorbije winter (1964-65) 17 keer het stuk „In afwachting” van Flor Barbry in Frans-Vlaanderen. Ze traden op in de volgende dorpen: Sint-Jans-Kappel, Godewaarsvelde, Rijsel, Kaster, Hondschote, Bollezele, Ekelsbeke, Boeschepe, Morbeke, De Moeren, Eke, Warhem, Rekspoede, Houtkerke en Arneke. In Hondschote en Boeschepe werden op dezelfde dag twee opvoeringen gegeven. Het sukses van deze toneelvereniging duurt nu al tien jaar, wat wel duidelijk een bewijs mag worden genoemd van de werkelijk levendig gebleven belangstelling van de Frans-Vlaming voor zijn moedertaal.

Op 12 januari 1965 interviewde programmator Valeer Arickx voor B.R.T.-West-Vlaanderen Mgr. M. Devos, vikaris-generaal voor de Westhoek, van het bisdom Rijsel. Zoals de vorige uitzendingen, was ook deze bijzonder leerrijk en bemoedigend.

In „De Nieuwe Linie”, 2e jg. nr. 1, ledenblad van de V.V.B. Gewest Maaseik, onder de redactie van Jaak Cuppens, verscheen onder de titel: „De Vlaamse Beweging in Frans-Vlaanderen: gisteren en nu” een uitvoerig artikel van Jozer Deleu.

Van oktober 1964 tot Pasen 1965 trokken drie leden van de heemkundige kring „Bachten de Kupe” wekelijks naar Frans-Vlaanderen met het oog op heemkundige vorsingen. Ir. Verlogne uit Oostende legde allerlei folkloristische wetenswaardigheden vast in kleurendia's, speciaal uithangborden en zaken die in betrekking staan met het volksvermaak. M. Messiaen uit Westende zorgde voor bandopnamen bij het taalonderzoek en legde vruchtbare nieuwe contacten. Zijn belangstelling ging vooral uit naar de plaatselijke devoties, de heiligenverering en de hoevebouw. Bert Bijnens uit De Panne zocht de rubrieken uit zijn „Gids voor Frans-Vlaanderen” aan te vullen door het uitdiepen van de onderwerpen als godsdienstzin, volkskunst, volksliteratuur, moderne kerkenbouw, oude ambachten, volksspelen, beeldhouwkunst, enz.

In „Snoeck's grote Almanak 1965” uitgegeven te Gent, verscheen een uitvoerig en bijzonder verzorgd artikel over „Frans-Vlaanderen”, geschreven door Luc Verbeke.

In het weekblad „De Weekbode”, uitgegeven te Roeselare, van 18 december 1964, verscheen een geheel aan Frans-Vlaanderen gewijd hoofdartikel geschreven door Moderator (Omer Linsele uit Izegem).

Het „Komitee voor Frans-Vlaanderen” ontving belangrijke boekenschenken voor Frans-Vlaanderen, van J. Ballegeer uit Kortrijk, Dr. A. Lejuste uit Zellik, Mr. Desein uit Ledegem en van het Willemsfonds. Het ontving ook speciale steunbijdragen voor de werking in Frans-Vlaanderen van K.S.A.-Noordzeegouw (500 BF), Davidsfonds-West-Vlaanderen (500 BF), Hoofdbestuur Davidsfonds-Leuven (1.000 BF), Dr. Paardekooper (1.000 BF) en afdeling Genk van de Vlaamse Volksbeweging (1.700 BF).

150 V.K.S.J.-meisjes uit Sint-Niklaas-Waas kampeerden van 3 tot 10 augustus 1964 te Westouter, W.-Vl.). Vandaar uit gingen zij Frans-Vlaanderen verkennen. Over dit blijkbaar bijzonder goed geslaagde kamp verscheen een uitvoerige geïllustreerde brochure onder de titel „Zuid-Vlaanderen - V.K.S.J.-Kamp 1964”. Ze bevat, naast talrijke pre-tige ervaringen en indrukken van de deelnemers, door Frans-Vlaanderen geïnspireerde gedichten van Djoës Uyttendaele, Anton van Wilderode, Bert Peleman, Wouter van Doorn, Prudens Van Duyse. Uit dit 66 bladzijden tellende verslag blijkt eens heel duidelijk hoe ontzettend véél er in Frans-Vlaanderen door de jeugd kan worden ontdekt.

In „Band” van 27 februari 1965, het zelfstandig veertiendaags blad van en voor de Vlamingen in Wallonië, verscheen een door de Frans-Vlaamse vereniging „De Vlaamse Vrienden in Frankrijk” opgesteld artikel over „Straatnamen in Frans-Vlaanderen”.

Op 9 december 1964 sprak Bert Bijnens in de conferentiezaal van het stadhuis te Oostende

voor de plaatselijke heemkring „De Plate“ over Frans-Vlaanderen en op 26 februari hield hij dezelfde voordracht voor de Davidsfondsafdeling van Sijsele bij Brugge.

□ Op zaterdag 2 januari 1965 vergaderde het „Komitee voor Frans-Vlaanderen“ onder voorzitterschap van André Demedts en Luc Verbeke in het „Vlaams Huis“ te Kortrijk. De vijftientig aanwezige leden bespraken o.m. het programma van de Waregemse Frans-Vlaamse cultuurdag en van de Vlaamse dag te Ekelsbeke, de toestand van het Nederlands onderwijs in Frans-Vlaanderen, de toneelopvoeringen en de mogelijkheid om in Frans-Vlaanderen kleinkunstavonden te organiseren en een nieuw initiatief van de heemkring „Bachten de Kupe“ om een folkloristische dag te houden in Frans-Vlaanderen. Over „Ons Erfdeel“ werd een verslag voorgelezen. Nog talrijke initiatieven worden voorgesteld en voor verwezenlijking aanbevolen.

□ Jozef Deleu sprak over „Frans-Vlaanderen in het verleden en nu“ voor Davidsfonds-Antwerpen-L.O. op 14 januari 1965; voor Skabletter en A.N.V.-Brugge op 21 januari 1965; voor A.N.V.- en V.V.B.-Oostende op 22 januari 1965; voor V.T.B.-Tielt op 16 maart 1965 en voor Kunstkring-Geluwe op 27 maart 1965.

□ In „Neerlandia“ van februari 1965, orgaan van het „Algemeen Nederlands Verbond“ verscheen een kort artikel van Lode Hoex over de overleden burgemeester van Steenvoorde, Dr. Ryckewaert. Ook in het Westvlaamse weekblad „Het Wekelijks Nieuws“ van 5 februari 1965 verscheen hetzelfde stuk.

□ In „Het Volk“, rubriek „De Koerier van West-Vlaanderen“ van 8 maart 1965 verscheen een interview met Luc Verbeke n.a.v. de toekenning van een Visser-Neerlandia voor zijn werk voor Frans-Vlaanderen.

□ In het schoolblad „De Tolboom“ van de Kristelijke Ulo te Sleeuwijk schreef P. Van Damme in het januari- en februari-nummer 1965 een artikel over het contact van zijn leerlingen met Frans-Vlaamse leerlingen van de meisjeschool te Leisele (West-Vl.).

Gevraagd.

De redactie van Ons Erfdeel zoekt dynamische personen uit de provincies Oost-Vlaanderen, Brabant, Antwerpen en Limburg die zich op een **aktieve manier**, mits vergoeding van de onkosten, voor de **ruimere verspreiding** van het tijdschrift willen inzetten.

Schrijven naar de propagandaleider voor Vlaanderen:

Erik Vandewalle,
Stuivenbergstraat 73
Izegem (West-Vl.)

STEUN EN STEUNABONNEMENTEN

(afgesloten op 10 maart 1965)

Komitee voor Frans-Vlaanderen (6.000 BF)
Kultuurraad voor Vlaanderen (50 abonnem.
voor buitenlandse Neerlandisten)
O. Vanlaere (Wingene)
W. Florizoone (Veurne)
L. Wagnein (Rekkem)
J. Verbestel (Lauwe)
M.P. Savage (Cambridge-England)
M. Debaere (Moorsele)
Kor Van der Goten (Hove)
F.E. Ringoot (Elsene)
Notaris Houben (Eisden)
A. Devloo (Menen)
L. Bernauer (Wattwil-Zwitserland)
Dr. R. Ooghe (Kortrijk)
Dr. L. Spycckerelle (Roeselare)
G. Flamez (Moorsele)
Prof. Dr. Walter Thys (Antwerpen)

A. Van Cauwenberge (Lede)
H. Van der Haeghen (Gent - 5 abon. voor
Frans-Vlaanderen)
R. Geelen (Heverlee)
D. Demoen (Oostende)
J. Francier (Oostende)
J. Vandromme (Reningelst)
L. Cuypers (Boom)
A. Carette jr. (Brugge)
J. Pil (Gent)
G. Hertmans (Houdeng-Goegnies)
I. van Beemen (Bodegraven)
Dr. A. de Vin (Rotterdam)
C. Bierens ('s Heer Arendskerke)
Afd. Utrecht A.N.V.
E.H. Rogmans (Emmerich-West-Duitsland)
L. De Mey (Ariën/a.d.Leie, Fr.-Vlaanderen)
R. Brugmans (Antwerpen)